

Γεωγραφικοί όροι της στεριάς & της θάλασσας

Γεια σας, παιδιά! Εγώ που βλέπω τον πλανήτη από ψηλά θα σας βοηθήσω να εξερευνήσετε τους γεωγραφικούς όρους. Είστε έτοιμοι για το ταξίδι εξερεύνησης;

Α) Οι γεωγραφικοί όροι της στεριάς:

Αν παρατηρήσουμε έναν γεωμορφολογικό χάρτη (δηλαδή χάρτη που δείχνει βουνά, λίμνες κ.λ.π.), θα δούμε διαφορετικούς σχηματισμούς στη στεριά. Πιο αναλυτικά:

✚ Σε έναν ορεινό τόπο στο χάρτη, θα βρούμε:

🔍 Βουνά: τα συμβολίζουμε με καφέ χρώμα και τα ονομάζουμε αλλιώς και όρη. Πολλά όρη στη σειρά αποτελούν μια οροσειρά. Τα χαμηλότερα βουνά ονομάζονται λόφοι και συνήθως δεν τα βρίσκουμε στους χάρτες.

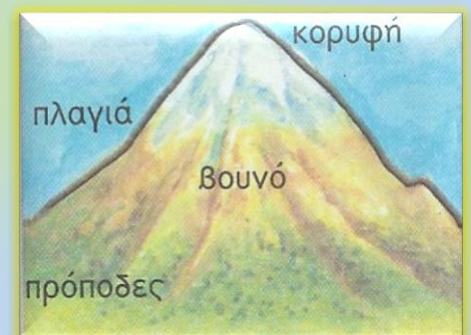

Τα μέρη του βουνού:

α) Το ψηλότερο σημείο του βουνού λέγεται **κορυφή**.

β) Το χαμηλότερο σημείο λέγεται **πρόποδες**.

γ) **Ανάμεσα** στην κορυφή και τους πρόποδες υπάρχουν **οι πλαγιές**.

Σε έναν πεδινό τόπο στο χάρτη, θα βρούμε:

Πεδιάδες: είναι μεγάλα κομμάτια στεριάς χωρίς λόφος και βουνά. Είναι δηλαδή επίπεδα, ίσια. Στο χάρτη τις συμβολίζουμε με πράσινο χρώμα. Στις πεδιάδες μπορούμε να συναντήσουμε ποτάμια και λίμνες.

Οροπέδια: Οροπέδιο είναι μια πεδινή έκταση (επίπεδη, ίσια) που βρίσκεται πάνω σε ένα όρος, δηλαδή σε βουνό.

Οροπέδιο (σύνθετη λέξη) = όρος (βουνό) + πεδίο (επίπεδο κομμάτι γης)

Λεκανοπέδιο: ονομάζεται μια πεδιάδα που είναι τριγυρισμένη από βουνά.

Οι πεδιάδες της Ελλάδας

Μικρές πεδιάδες έχουν σχηματιστεί επίσης πάνω σε βουνά και λέγονται **οροπέδια**.

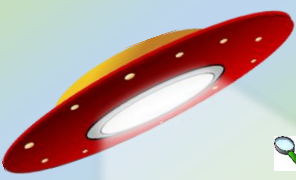

Ακόμη σε έναν χάρτη μπορούμε να συναντήσουμε:

Λίμνη: ονομάζεται μια κοιλότητα της γης με γλυκό νερό.

 Ποταμός: είναι η μεγάλη ποσότητα νερού που κυλά αδιάκοπα.

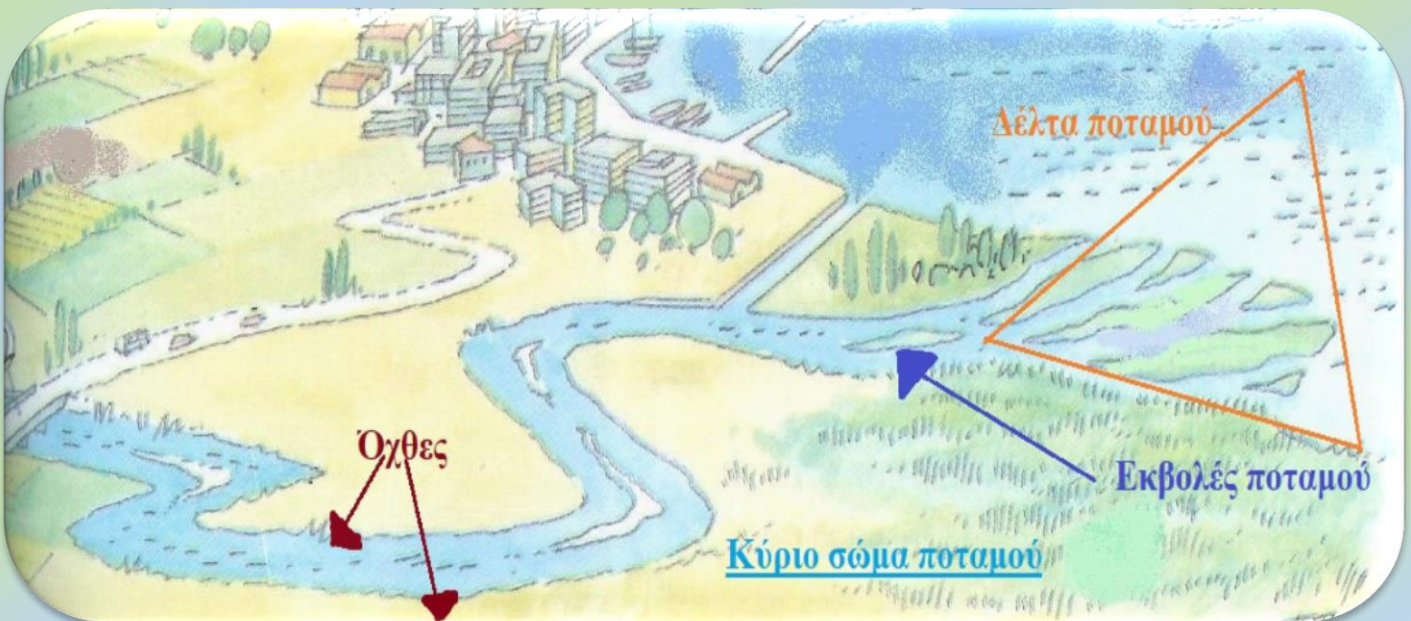
Ένας ποταμός έχει:

Α) όχθες: είναι οι δυο πλευρές του ποταμού, αριστερά και δεξιά, στα σημεία που συναντούν την στεριά.

Β) εκβολές: είναι τα σημεία που το νερό του ποταμού χύνεται στη θάλασσα

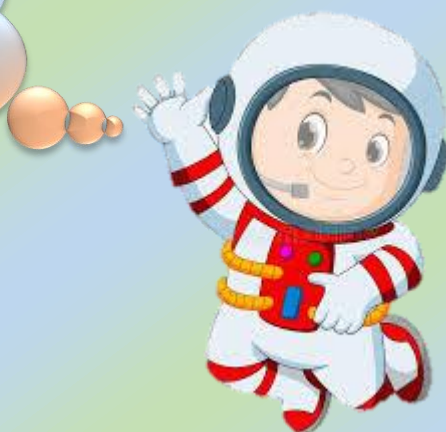
***Σημείωση: Έχουμε πει ότι οι καλλιέργειες (τα φυτά) χρειάζονται νερό για να αναπτυχθούν. Οι περιοχές, λοιπόν, που βρίσκονται κοντά σε ποτάμια, επειδή έχουν κοντά νερό, είναι πολύ εύφορες, δηλαδή τα φυτά σε αυτές δίνουν πολλούς καρπούς. Συνήθως, το πιο εύφορο (=γόνιμο) κομμάτι της γης βρίσκεται κοντά στην εκβολή του ποταμού και μάλιστα το σημείο αυτό μοιάζει με τρίγωνο ή το γράμμα «Δ» της αλφαβήτου. Γι' αυτό, το σημείο αυτό λέγεται «δέλτα του ποταμού».

Γ) παραποτάμους: δηλαδή μικρότερους ποταμούς που ενώνονται με έναν μεγάλο, κεντρικό, ποταμό.

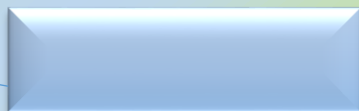
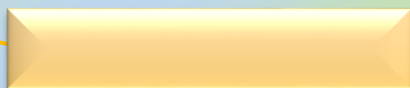
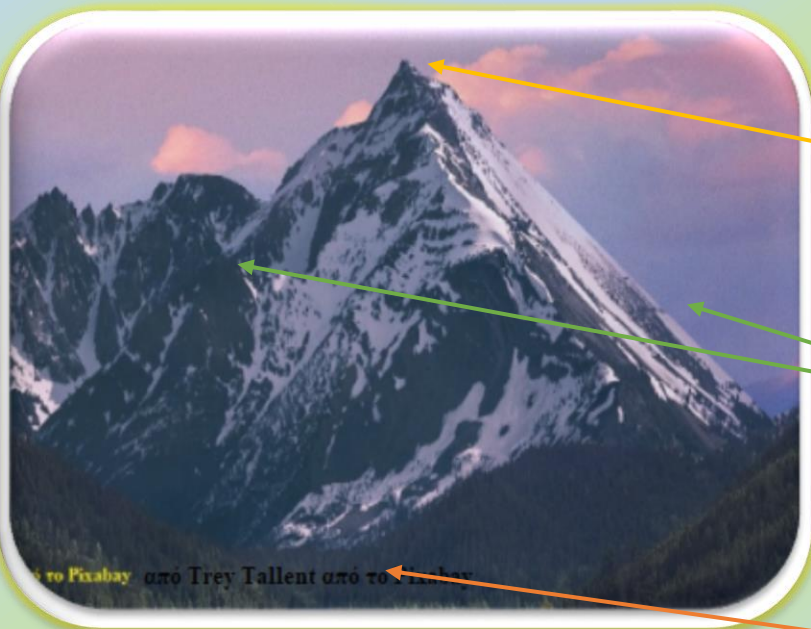
Παιδιά, για να ξεκινήσει το ταξίδι
της εξερεύνησης μας, πρέπει να
βεβαιωθώ ότι θυμάστε τους
γεωγραφικούς όρους της ξηράς...

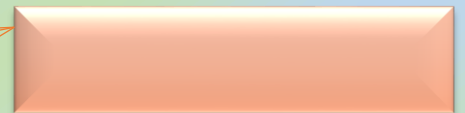
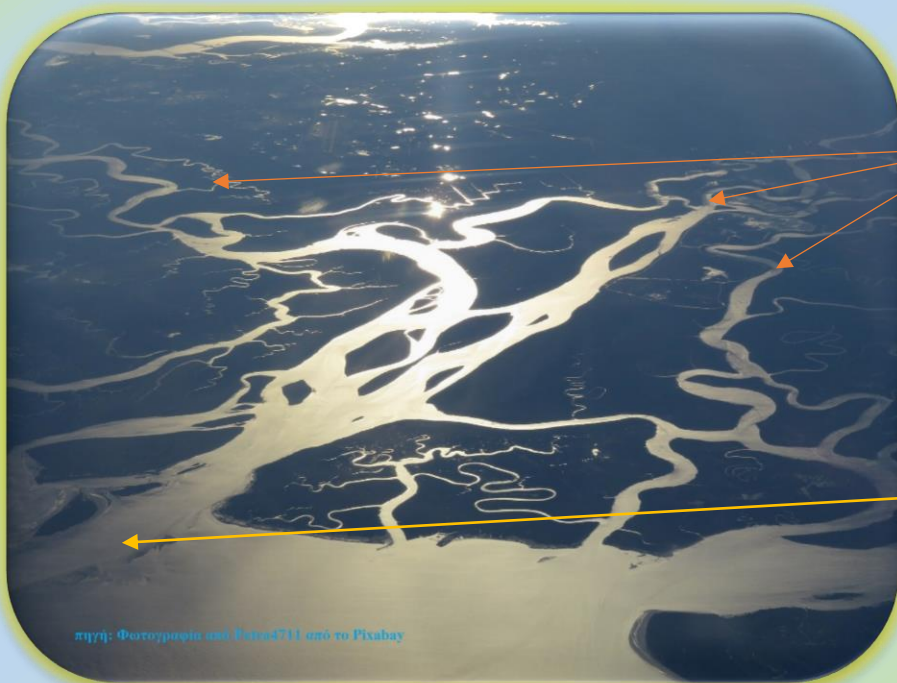
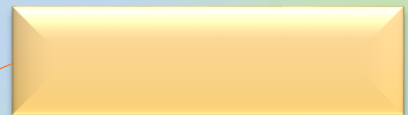
Πάμε λοιπόν ...

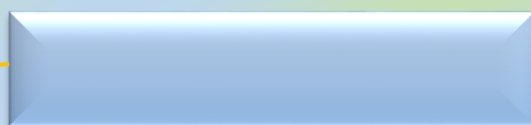

Άσκηση 1: Τοποθέτησε σε κάθε ορθογώνιο, το σωστό γεωγραφικό όρο.

(πεδιάδα, λίμνη, παραπόταμοι, κύριο σώμα ποταμού, οροπέδιο, πλαγιές,
πρόποδες, εκβολές, δέλτα
ποταμού, κορυφή)

Πάτησε εδώ για να ταξιδέψεις μ' εμένα και την παρέα μου, στα
βουνά της Ελλάδας. ...Επιτέλους ήρθε η ώρα της
εξερεύνησης!!!

Τι λες τώρα να
επισκεφτούμε και τις
πεδιάδες της
Ελλάδας;

Πάτα **εδώ** και

Φύγαμε!!!!

Πάτησε **εδώ** για να παίζεις το κουίζ: « Βρες
τους γεωγραφικούς όρους της ξηράς.»

Αφού με το ποντίκι σου εξερευνήσεις έναν-
έναν τους γεωγραφικούς όρους και τις
εικόνες που σου δίνει η άσκηση, πάτα επάνω
δεξιά την επιλογή «παιχνίδι».

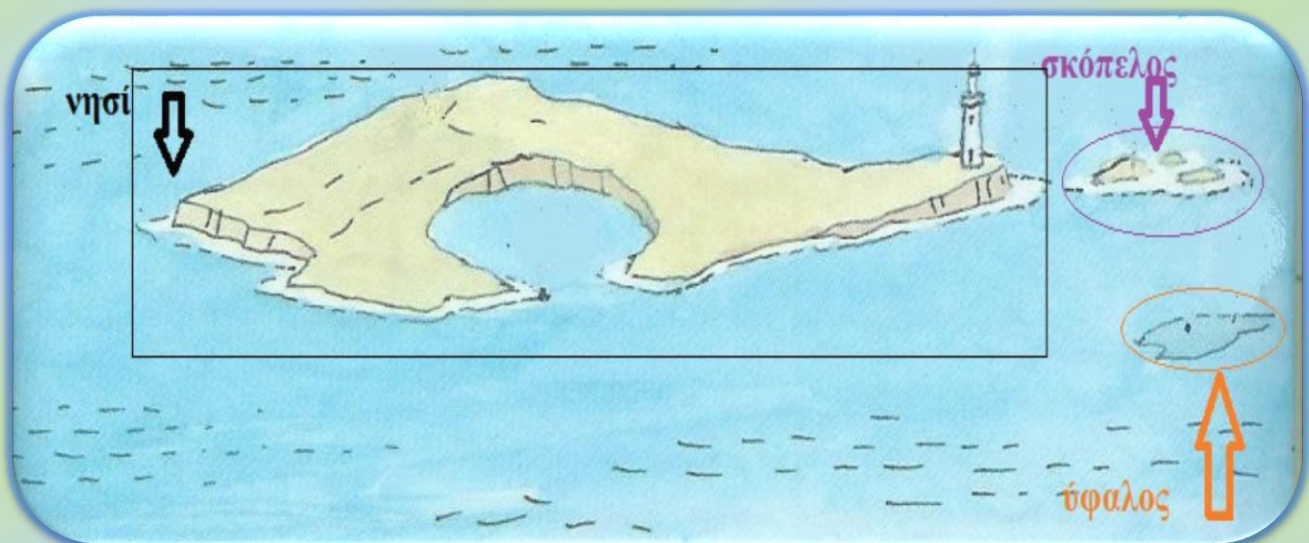
Β) Οι γεωγραφικοί όροι της θάλασσας:

Στο σημείο που η στεριά βρέχεται από θάλασσα δημιουργούνται διάφορα σχήματα. Πιο αναλυτικά:

- ✚ **Χερσόνησος:** Ένα κομμάτι ξηράς που μπαίνει στη θάλασσα και βρέχεται από τρεις μεριές. Η μύτη της χερσονήσου λέγεται ακρωτήριο.

- ✚ **Νησί:** ονομάζεται ένα κομμάτι ξηράς που βρέχεται γύρω-γύρω από θάλασσα.
- ✚ **Σκόπελος:** ονομάζεται ο βράχος μέσα στη θάλασσα που φαίνεται μόνο η κορυφή του.
- ✚ **Ύφαλος:** ονομάζεται ένας βράχος μέσα στη θάλασσα που δε φαίνεται σχεδόν καθόλου, γιατί βρίσκεται κάτω από την επιφάνεια του νερού.

- ✚ **Κόλπος:** ονομάζεται μια στενή λωρίδα θάλασσας που μπαίνει στην ξηρά. Ο κόλπος είναι δημιούργημα της φύσης.
- ✚ **Λιμάνι:** ονομάζεται το μέρος που κραζουν τα πλοία. Το λιμάνι είναι ανθρώπινη κατασκευή.

- ✚ **Πορθμός:** ονομάζεται μια στενή λωρίδα θάλασσας που ενώνει δυο θάλασσες και χωρίζει δυο στεριές. Ο πορθμός είναι δημιούργημα της φύσης.
- ✚ **Ισθμός:** ονομάζεται μια στενή λωρίδα ξηράς που ενώνει δυο στεριές και χωρίζει δυο θάλασσες. Ο ισθμός είναι δημιούργημα της φύσης.

✚ Διώρυγα: έχει ακριβώς την ίδια σημασία με τον πορθμό, με τη σπουδαία διαφορά όμως, ότι είναι δημιούργημα του ανθρώπου και όχι της φύσης.

Μια στενή λωρίδα θάλασσας που ενώνει δυο θάλασσες και χωρίζει δυο στεριές, ονομάζεται:

Πορθμός: εάν είναι δημιούργημα της φύσης.

Διώρυγα: εάν είναι δημιούργημα του ανθρώπου.

Έχει ενδιαφέρον να δούμε ότι:

Προκειμένου να διευκολυνθεί η μετακίνηση των ανθρώπων και των αγαθών με πλοία, κατασκευάστηκαν διώρυγες, δηλαδή τεχνητοί πορθμοί (δηλαδή ανθρώπινα δημιουργήματα), μέσω των οποίων διέρχονται πλοία, κυρίως φορτηγά πλοία που μεταφέρουν προϊόντα. Έτσι, ο ισθμός της Κορίνθου έγινε διώρυγα.

Χρειάστηκε πάνω από μια δεκαετία για να κατασκευασθεί η διώρυγα. Μέχρι τότε, τα πλοία έπρεπε να κάνουν το γύρο της Πελοποννήσου, για να φτάσουν στον Πειραιά, ένα ταξίδι που κρατούσε μέρες. Αυτό είχε μεγάλες συνέπειες στην οικονομία και συγκεκριμένα στο εμπόριο.

Όταν κατασκευάστηκε η διώρυγα τα πράγματα έγιναν πολύ πιο εύκολα...

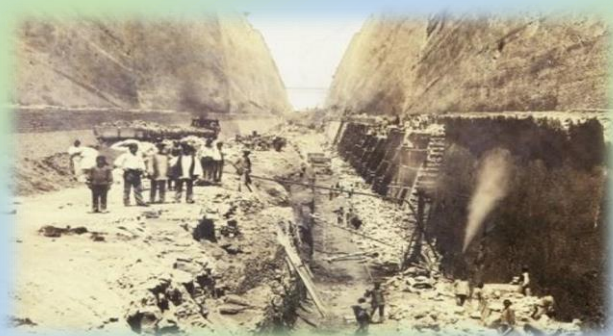
Ας δούμε ένα παράδειγμα μιας διαδρομής...

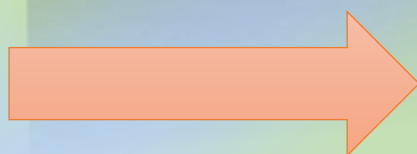
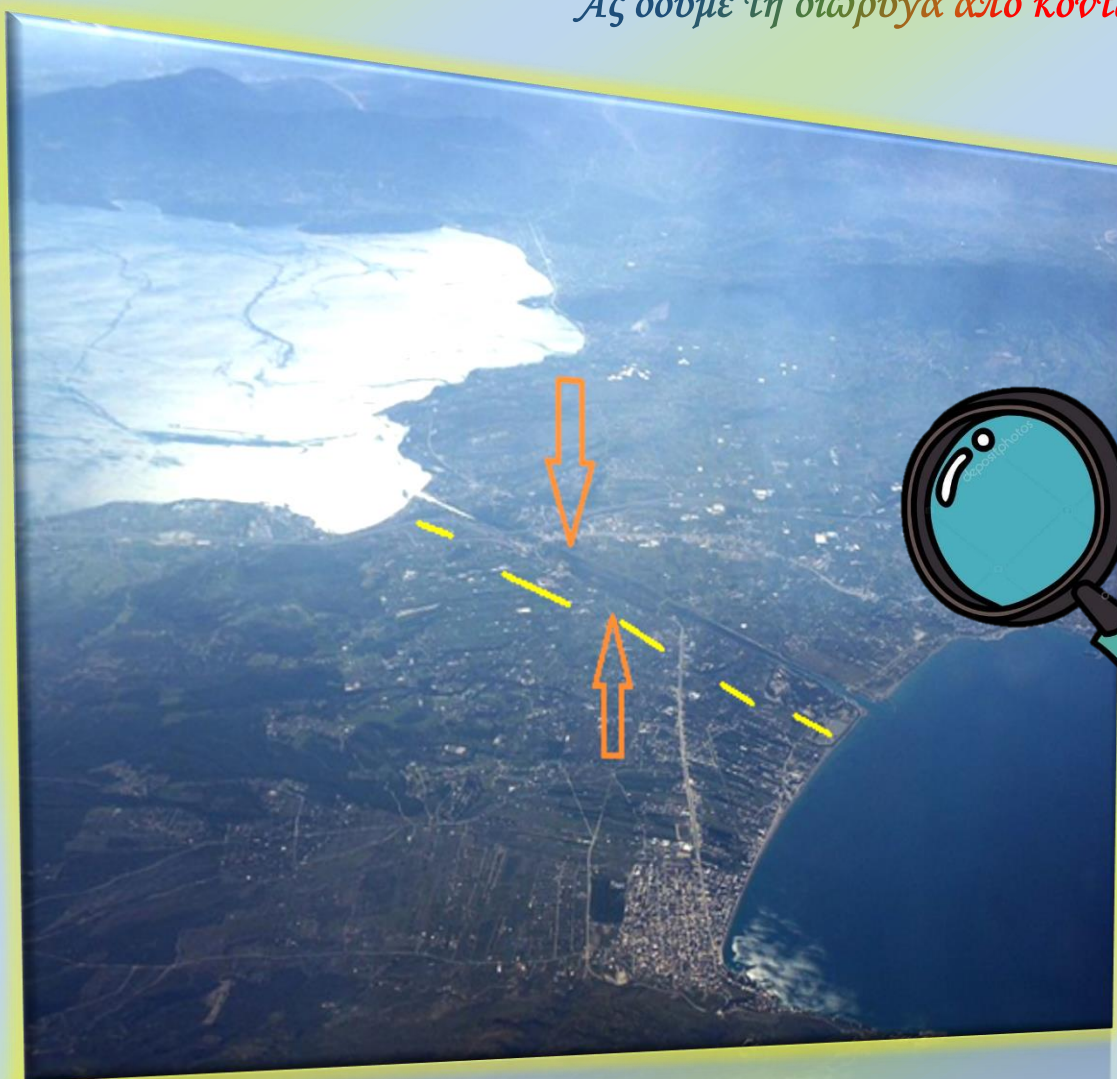
Ας πούμε για παράδειγμα ότι ένα πλοίο έπρεπε να
πάει από το νησί της Κέρκυρας, στο λιμάνι του
Πειραιά.

Ύστερα, όμως από την κατασκευή της διώρυγας, το 1893, τα
δρομολόγια των πλοίων έγιναν πολύ πιο σύντομα.

Ας δούμε τη διώρυγα από κοντά....

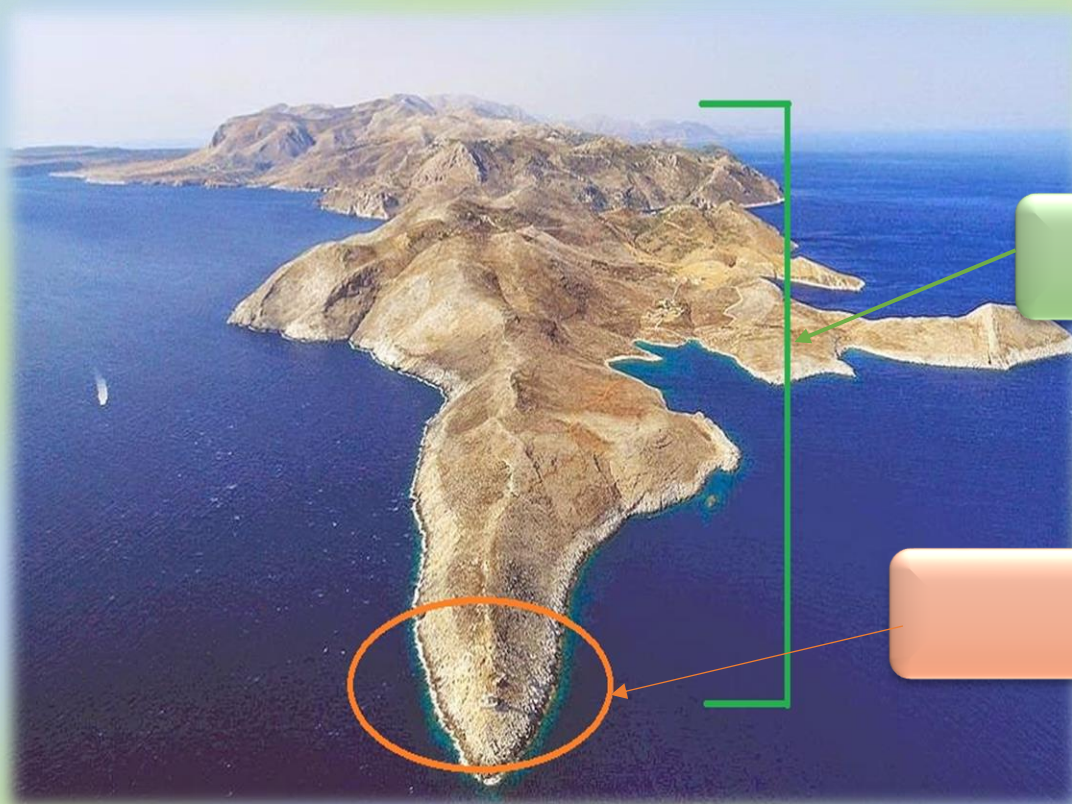

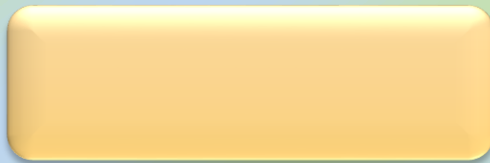
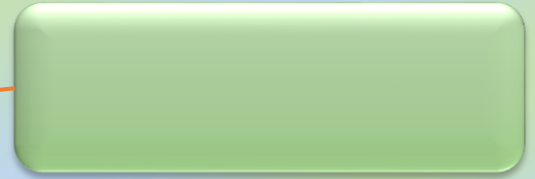
Τεια σου... Έφτασε η
ώρα για τη δεύτερη
επιβίβαση ... Πρώτα
όμως ελέγχουμε τις
γνώσεις μας...

Άσκηση: Να τοποθετήσεις τους γεωγραφικούς όρους στο σωστή
εικόνα.

(διώρυγα, κόλπος, ισθμός, λιμάνι, χερσόνησος, νησί, ακρωτήριο,
ύφαλος, πορθμός, σκόπελος)

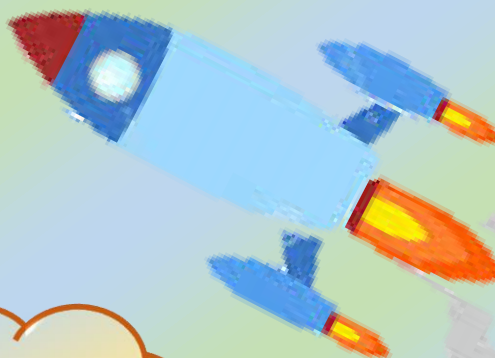

Έτοιμοι για
εκτόξευση.....;

Πάτησε εδώ για
να ξεκινήσει η
ανάφλεξη....

Πάτησε εδώ για να παίξεις το κουίζ: « Βρες
τους γεωγραφικούς όρους της θάλασσας.»

Αφού με το ποντίκι σου εξερευνήσεις έναν-
έναν τους γεωγραφικούς όρους και τις
εικόνες που σου δίνει η άσκηση, πάτα επάνω
δεξιά την επιλογή «παιχνίδι».

Δες εδώ, το παρακάτω βίντεο, για να δεις φωτογραφίες όλων των γεωγραφικών όρων που θυμηθήκαμε σήμερα.

Επαναληπτικές ασκήσεις:

1) Συμπλήρωσε τα κενά, αφού πρώτα σβήσεις τις τελίτσες:

Το ψηλότερο σημείο του βουνού λέγεται
..... και το χαμηλότερο
.....

Πολλά βουνά στη σειρά μας κάνουν μια
..... Στα βουνά έχουν τις πηγές
τους τα

Μια πεδινή έκταση πάνω στα βουνά λέγεται
.....

..... είναι μια στενή πεδινή
έκταση ανάμεσα σε δύο βουνά, που διασχίζεται συνήθως από
ποτάμι.

Ένα κομμάτι ξηράς που μπαίνει στη θάλασσα και βρέχεται
από τρεις μεριές, ονομάζεται

Η μύτη της χερσονήσου λέγεται

Η στενή λωρίδα γης που ενώνει δυο ξηρές και χωρίζει δυο
θάλασσες ονομάζεται

2) Σωστό ή Λάθος. Βάλε Χ στη σωστή απάντηση:

	σωστό	λάθος
◦ Ο ισθμός είναι δημιούργημα της φύσης, ενώ η διώρυγα του ανθρώπου.	()	()
◦ Το σημείο όπου συναυτιούνται δύο ποτάμια ονομάζεται εκβολή του ποταμού.	()	()
◦ Ο λόφος είναι πιο ψηλός από το βουνό.	()	()
◦ Η μύτη της χερσονήσου λέγεται ακρωτήριο.	()	()
◦ Ο σκόπελος είναι ψηλότερος από τον ύφαλο.	()	()
◦ Ο ισθμός είναι λωρίδα ξηράς, ενώ ο πορθμός είναι θάλασσας.	()	()

3) Αντιστοιχίσε:

Πεδιάδα		Α) μια πεδινή έκταση επάνω σε βουνό
Λίμνη		Β) εκεί που χύνει τα νερά του το ποτάμι στη θάλασσα
Παραπόταμος		Γ) μια μεγάλη έκταση γης χωρίς βουνά
Εκβολή		Δ) μικρός ποταμός που ενώνεται με έναν μεγαλύτερο
Λεκανοπέδιο		Ε) ένα κοίλωμα στη γη γεμάτο με στάσιμο γλυκό νερό
οροπέδιο		Στ) μια πεδιάδα τριγυρισμένη από βουνά

4) Υπογράμμισε τη σωστή απάντηση:

- ❖ Μια στενή λωρίδα ξηράς που ενώνει δύο στεριές και χωρίζει δύο θάλασσες λέγεται:
α. πορθμός β. χερσόνησος γ. ισθμός
- ❖ Ένας βράχος μέσα στη θάλασσα που δε φαίνεται καθόλου η κορυφή του λέγεται:
α. σκόπελος β. ύφαλος γ. νησί
- ❖ Μια στενή λωρίδα θάλασσας που μπαίνει στην ξηρά λέγεται:
α. χερσόνησος β. κόλπος γ. ισθμός
- ❖ Η μύτη της ξηράς που μπαίνει στη θάλασσα λέγεται:
α. ακρωτήριο β. χερσόνησος γ. λιμάνι
- ❖ Το σημείο που η στεριά συναντά και ενώνεται με τη θάλασσα λέγεται:
α. κόλπος β. σκόπελος γ. ακτή
- ❖ Το μέρος που αγκυροβολούν τα πλοία και προφυλάσσονται από την τρικυμία και τους ανέμους
α. κόλπος β. νησί γ. λιμάνι

5) Γράψε με λίγα λόγια, ολοκληρωμένα:

α) Τι ονομάζουμε νησί;

β) Τι ονομάζουμε χερσόνησο;